

STERYLIZACJA W SALONACH BEAUTY

W dzisiejszych czasach, kiedy choroby zakaźne i infekcje mogą rozprzestrzeniać się bardzo szybko, **zachowania higieniczne, antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja** stanowią podstawowe procedury w usługach, takich jak salony fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i piercingu (salony beauty). Właściciele salonów beauty powinni w pełni zrozumieć znaczenie tych procedur, aby zapewnić bezpieczeństwo swoim pracownikom oraz klientom. Powinni zadbać o to, aby personel był odpowiednio przeszkolony w zakresie dezynfekcji, sterylizacji i dekontaminacji, aby wiedział, jakie środki ochrony osobistej należy stosować i jakie ryzyka mogą się pojawić.

Poniższe informacje poświęcone są procesowi sterylizacji, w którym eliminowane są wszystkie drobnoustroje, w tym także formy przetrwalne. **Należy jednak pamiętać, że skuteczność sterylizacji uzależniona jest od poprzedzających ją procedur dezynfekcji i mycia.** Niewłaściwie umyte narzędzia, nawet przy prawidłowo przeprowadzonej sterylizacji mogą nie być sterylne.

W salonach beauty najczęściej stosuje się sterylizację parą wodną w nadciśnieniu, a urządzeniem, w którym przeprowadza się proces sterylizacji jest autoklaw.

W przypadku sterylizacji ważne jest, aby używać skutecznych urządzeń i metod.

Sterylizacji muszą zostać poddane narzędzia mające kontakt z błonami śluzowymi oraz narzędzia naruszające ciągłość tkanek, które stosowane są wielokrotnie.

Narzędzie po użyciu powinno zostać wstępnie zdezynfekowane, dokładnie umyte, zdezynfekowane i umyte wtórnie, opłukane i wysuszone. Dopiero tak przygotowane może zostać opakowane i poddane procesowi sterylizacji.

Narzędzia sterylizuje się w opakowaniu, które stanowi barierę dla mikroorganizmów, umożliwia przenikanie czynnika sterylizacyjnego oraz umożliwia jego aseptyczne użycie.

Ważne jest aby prawidłowo dobrać opakowanie do sterylizacji oraz prawidłowo umieścić w nim narzędzie/narzędzia do sterylizacji.

W salonach beauty wykorzystywane są głównie opakowania papierowo-foliowe:

- rękawy (zgrzewane)
- torebki (zaklejane samoprzylepnym paskiem)

Główne zasady pakowania narzędzi do opakowań papierowo-foliowych to:

- opakowanie można wypełnić tylko do $\frac{3}{4}$ objętości
- ostre krawędzie należy zabezpieczyć, aby nie przekłuć opakowania
- przed zamknięciem opakowania (zgrzaniem/zaklejeniem) z opakowania należy usunąć nadmiar powietrza
- między narzędziem sterylizowanym, a zgrzewem/zaklejeniem należy pozostawić 3 cm odstępu
- do opakowania można pakować pojedyncze narzędzia lub zestawy

Torebki zaklejane samoprzylepnym paskiem muszą zostać zamknięte zgodnie z liniami umieszczonymi na opakowaniu.

Opakowanie do sterylizacji powinno być prawidłowo opisane. Na pakiecie powinna zostać umieszczona informacja o dacie i miejscu sterylizacji, dacie ważności pakietu oraz dane identyfikujące osobę przeprowadzającą proces sterylizacji.

Ważnym elementem sterylizacji parą wodną w nadciśnieniu jest właściwe **załadowanie komory sterylizatora**. Opakowania do sterylizacji powinny być ułożone w taki sposób, aby zapewnić swobodny przepływ pary oraz aby papier stykał się z papierem, a folia z folią.

Proces sterylizacji powinien być ściśle kontrolowany. Aby prawidłowo ocenić skuteczność przeprowadzonej sterylizacji należy kontrolować zarówno urządzenie, wsad jak i każdy pojedynczy pakiet. **Dobór metody kontroli procesu sterylizacji powinien być zgodny z zaleceniami producenta sterylizatora oraz wskazaniem Polskich Norm.**

Do kontroli procesu sterylizacji wykorzystywane są wskaźniki:

- **fizyczne**
- **chemiczne**
- **biologiczne**

Kontrola za pomocą **wskaźników fizycznych** polega na rejestrowaniu parametrów fizycznych procesu sterylizacji i pokazuje czy w urządzeniu zostały zapewnione określone warunki (temperatura, ciśnienie, czas). Wartości parametrów fizycznych powinny być rejestrowane w formie zapisu graficznego, cyfrowego lub elektronicznego. Należy pamiętać, że kalibracja i sprawdzanie przyrządów i urządzeń do kontroli procesu sterylizacji metodami fizycznymi powinna odbywać się zgodnie z zaleceniami producenta sterylizatora.

Kontrola za pomocą **wskaźników chemicznych** pokazuje czy pakiet został poddany określonym warunkom fizycznym procesu. Wskaźniki chemiczne umieszcza się w każdym opakowaniu we wsadzie. Wskaźniki chemiczne zawierają substancje, które przy osiągnięciu zamierzonych warunków fizycznych zmieniają zabarwienie. Wskaźniki chemiczne zaliczamy do 6 typów.

W salonach beauty z reguły wykorzystywane są wskaźniki:

- **typu 1** - umieszczone na opakowaniu
oraz
- **typu 4 (lub 5, 6)** - umieszczone w opakowaniu do sterylizacji

Wskaźniki biologiczne zawierają określony typ mikroorganizmu w określonej liczbie (umieszczony na nośniku). Kontrola za pomocą **wskaźników biologicznych** polega ocenie zabijania drobnoustrojów po przeprowadzonym procesie sterylizacji. Wskaźniki biologiczne należy umieszczać w sterylizatorze w miejscu najtrudniejszym do spenetrowania przez parę wodną.

W salonach beauty należy również prowadzić **dokumentację procesu sterylizacji**, która wiąże się m.in. z koniecznością przechowywania wskaźników fizycznych oraz chemicznych. Prawidłowo prowadzony rejestr procesu sterylizacji zawiera ponadto informacje o dacie i miejscu sterylizacji, dacie ważności, identyfikuje osobę przeprowadzającą proces sterylizacji oraz w miarę możliwości umożliwia identyfikację osoby, która skorzystała z usługi świadczonej z użyciem danego pakietu sterylnych narzędzi.

Sterylny pakiety powinny być przechowywane w higienicznych warunkach, które minimalizują wtórne zanieczyszczenie opakowań oraz narzędzi sterylnych (przestrzeń wydzielona, zamykana i nieprzepełniona oraz czysta i zdezynfekowana).

Otwieranie sterylnych pakietów i wyjmowanie z nich narzędzia/narzędzi powinno odbywać się bezpośrednio przed wykonaniem usługi (najlepiej w obecności klienta). Opakowanie papier-folia zawsze należy otworzyć oddzielając folię od papieru **zgodnie z kierunkiem nadrukowanym na opakowaniu**.

Autor: Rafał Szulc Starszy Asystent - Oddział Higieny Komunalnej